



Ministarstvo
finansija



Br: 05-02-041/26-24717/2

Podgorica, 10.07.2026.godine

Za: MINISTARSTVO EKOLOGIJE, ODRŽIVOG RAZVOJA I RAZVOJA SJEVERA,

Eko – efikasna zgrada, Cetinjski put b.b , Podgorica

Gospodinu, Damjanu Ćulafiću, ministru

Predmet: Mišljenje na Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja

Veza: Vaš akt br: 0412-322/26-1430/1 od 29.06.2026. godine i dopuna RIA-e br:0412-322/26-1430/2 od 07.07.2026. godine

Poštovani gospodine Ćulafiću,

Povodom *Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja*, Ministarstvo finansija daje sledeće:

MIŠLJENJE

Predloženi akt ima za cilj unapređenje sistema zaštite života i zdravlja ljudi, sigurnosti i zdravlja zaposlenih i izloženih lica, kao i zaštite stanovništva i životne sredine od štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja.

Na tekst Predloga zakona i pripremljeni Izveštaj o analizi uticaja propisa, sa aspekta implikacija na poslovni ambijent, nemamo primjedbi.

Uvidom u dostavljeni Predlog zakona i Izveštaj o sprovedenoj analizi uticaja propisa navedeno je da za implementaciju Predloga zakona nijesu potrebna sredstva u 2026. godini iz budžeta Crne Gore. Takođe je navedeno, da troškovi koji se odnose na rad komisije u postupku po zahtjevu za izdavanje dozvole obuhvataju naknade članovima komisije i eventualne prateće troškove u vezi sa razmatranjem zahtjeva i sprovođenjem postupka izdavanja dozvole, te da se procjenjuje da troškovi rada komisije iznose oko 1.000,00€ na godišnjem nivou i navedene troškove snosi podnosilac zahtjeva.

Shodno navedenom, Ministarstvo finansija sa aspekta budžeta, u načelu nema primjedbi na dostavljeni Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja, uz obavezu da se sve aktivnosti na implementaciji iste usklade sa sredstvima koja su opredijeljena godišnjim zakonom o budžetu države za navedene namjene.

Pored navedenog, ukazujemo na član 40 Zakona o budžetu i fiskalnoj odgovornosti, kojim je utvrđeno da ugovorene obaveze moraju biti usklađene sa planiranim i odobrenim sredstvima, kao i da je budžetski izvršilac odgovoran za zakonito korišćenje sredstava odobrenih potražkoj jedinici.

S poštovanjem,



MINISTAR
mr. Novica Vuković

ZAKON O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O ZAŠTITI OD NEJONIZUJUĆIH ZRAČENJA*

Član 1

U Zakonu o zaštiti od nejonizujućih zračenja ("Službeni list CG", broj 35/13) u članu 1 riječi: "lica koja rade sa izvorima nejonizujućih zračenja ili se u procesu rada nalaze u poljima nejonizujućih zračenja (u daljem tekstu: profesionalno izložena lica)" zamjenjuju se riječima: "kao i zaposlenih, od rizika po njihovo zdravlje i bezbjednost koji nastaju ili mogu nastati usljed izloženosti nejonizujućim zračenjima".

Član 2

U članu 2 stav 1 na kraju alineje 5 tačka se zamjenjuje tačka – zarezom i dodaje nova alineja koja glasi:

– na lica koja obavljaju poslove u domaćinstvu."

Član 3

U članu 3 stav 1 tačka 2 riječi: „profesionalno izložena lica“ zamjenjuju se riječju „zaposlene“.

Član 4

U članu 4 stav 1 tač. 2 i 5 mijenjaju se i glase:

„2) **elektromagnetna polja** su statička električna, statička magnetna i vremenski promjenjiva električna, magnetna i elektromagnetna polja sa frekvencijama do 300 GHz;”

„5) **granične vrijednosti izloženosti optičkom zračenju** su granice izloženosti optičkom zračenju koje se direktno zasnivaju na utvrđenim uticajima na zdravlje i biološkim razmatranjima, uključujući štetne uticaje na oči i kožu, čijim se poštovanjem obezbjeđuje da izložena lica i stanovništvo izloženi vještačkim koherentnim i nekoherentnim izvorima optičkog zračenja budu zaštićeni od svih poznatih štetnih uticaja na zdravlje;”

Tačka 6 mijenja se i glasi:

„6) **“granične vrijednosti izloženosti elektromagnetnom polju (ELVs)** su vrijednosti izloženosti, utvrđene na osnovu biofizičkih i bioloških razmatranja, naročito na osnovu naučno dobro utvrđenih kratkoročnih i akutnih direktnih efekata, tj. termičkih efekata i električne stimulacije tkiva;”

Tačka 14 mijenja se i glasi:

„14) **optičko zračenje** je svako elektromagnetno zračenje sa talasnim dužinama između 100 nm i 1 mm, čiji se spektar dijeli na ultraljubičasto, vidljivo i infracrveno zračenje, pri čemu je:

- ultraljubičasto zračenje optičko zračenje sa talasnim dužinama između 100 nm i 400 nm, čiji se ultraljubičasti dio spektra dijeli na UVA (315–400 nm), UVB (280–315 nm) i UVC (100–280 nm);
- vidljivo zračenje optičko zračenje sa talasnim dužinama između 380 nm i 780 nm;
- infracrveno zračenje (IR) optičko zračenje sa talasnim dužinama između 780 nm i 1 mm, čiji se infracrveni dio spektra dijeli na: IRA (780–1 400 nm), IRB (1 400–3 000 nm) i IRC (3 000 nm–1 mm);“.

Na kraju tačke 21 tačka se zamjenjuje tačka – zarezom i dodaju pet novih tačaka koje glase:

„22) **zaposleni** je svako lice koje je zaposleno kod poslodavca, uključujući lica koja se osposobljavaju za rad, pripravnike, lica na školovanju, naučnike, njegovatelje i/ili pomagače, osim lica koja obavljaju poslove u domaćinstvu;”

23) **izloženo lice** je zaposleni koji je, tokom rada, osposobljavanja, školovanja, istraživanja, pružanja njege ili pomoći, odnosno obavljanja druge aktivnosti obuhvaćene ovim zakonom, izložen ili može biti izložen nejonizujućim zračenjima;

24) **lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja** je izloženo lice koje odredi imalac izvora nejonizujućih zračenja i koje je obučeno i stručno osposobljeno za sprovođenje, nadzor i praćenje aktivnosti zaštite i prevencije rizika od izloženosti nejonizujućim zračenjima u djelatnosti i/ili aktivnosti koja se obavlja;

25) **„izlaganje stanovništva** je izlaganje pojedinaca nejonizujućim zračenjima, uključujući korisnike usluga, posjetioce i druga lica koja nijesu izložena lica, osim medicinskog izlaganja pojedinaca;”

26) **poslodavac** je svako fizičko ili pravno lice koje je u radnom odnosu sa zaposlenim i koje je odgovorno za privredno društvo i/ili ustanovu, odnosno imalac izvora nejonizujućih zračenja, operater i ovlašćeno stručno lice, kada imaju svojstvo poslodavca u smislu ovog zakona."

Član 5

U članu 5 stav 3 tač. 1 i 8, članu 8 stav 1 tačka 6, članu 12 st. 1 i 5, članu 13 stav 3 tač. 4 i 5, članu 22 stav 1, članu 26 stav 2 tačka 6, članu 27 stav 2 tač. 6 i 7, članu 30 stav 1 tačka 4, nazivu i stavu 1 člana 34, članu 37 stav 1, članu 38 stav 2, članu 39 stav 2 alineja 2, članu 41 stav 2 tačka 3, čl. 45 i 46, članu 48 stav 1 tač. 4 i 24, članu 49 stav 1 tačka 2 i članu 50 stav 1 tačka 32 riječi: "profesionalno izložena lica" u različitom padežu zamjenjuju se riječima: "izložena lica" u odgovarajućem padežu.

Član 6

U članu 5 stav 3 tačka 9 riječi: "lica koja su profesionalno izložena nejonizujućem zračenju" zamjenjuju se riječima: "izloženih lica".

Član 7

U članu 9 stav 2 mijenja se i glasi:

"Ovlašćeno stručno lice ne može biti imalac izvora nejonizujućih zračenja, operater, investitor, suinvestitor, projektant ili izvođač u smislu korišćenja izvora za koje se pribavlja dozvola za korišćenje u skladu sa ovim zakonom, niti može obavljati stručne poslove zaštite od nejonizujućih zračenja za sopstvene izvore nejonizujućih zračenja ili aktivnosti, osim kada te izvore koristi isključivo kao mjernu, ispitnu ili laboratorijsku opremu za obavljanje tih poslova."

U stavu 3 poslije riječi: "optičkog zračenja" tačka se zamjenjuje zareзом i dodaju riječi: "za koje se pribavljaju dozvole za korišćenje u skladu sa ovim zakonom."

Član 8

U članu 10 stav 3 mijenja se i glasi:

"Troškove rada komisije snosi podnosilac zahtjeva za dobijanje dozvole iz člana 9 ovog zakona."

Član 9

Član 25 mijenja se i glasi:

"Izvori koherentnog i nekoherentnog vještačkog optičkog zračenja ne mogu se koristiti ako emituju zračenje iznad graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju utvrđenih radi sigurnosti i zaštite zdravlja izloženih lica i drugih lica, posebno od štetnih uticaja na oči i kožu.

Način određivanja, procjene, mjerenja i/ili proračuna izloženosti vještačkom optičkom zračenju, kao i granične vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju, uključujući izloženost očiju i kože, u skladu sa međunarodnim naučnim standardima i relevantnim smjernicama Evropske komisije, propisuje Ministarstvo."

Član 10

Čl. 32 i 33 mijenjaju se i glase:

"Procjena rizika

Član 32

Imalac izvora nejonizujućih zračenja dužan je da izradi procjenu rizika izloženosti izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja elektromagnetnom polju i vještačkom optičkom zračenju (u daljem tekstu: Procjena rizika).

Procjena rizika obuhvata procjenu, mjerenje i/ili proračun nivoa izlaganja elektromagnetnim poljima i vještačkom optičkom zračenju radi utvrđivanja mjera u cilju otklanjanja ili smanjenja rizika po sigurnost i zdravlje izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja.

Procjena, mjerenje i/ili proračun iz stava 2 ovog člana planiraju se i sprovode u odgovarajućim vremenskim intervalima od strane ovlašćenog stručnog lica, uz obezbjeđivanje konsultovanja i učešća izloženih lica i njihovih predstavnika u pitanjima sigurnosti i zdravlja na radu, u skladu sa ovim zakonom.

Kada usklađenost sa graničnim vrijednostima izloženosti nije moguće pouzdano utvrditi na osnovu lako dostupnih informacija, procjena se vrši mjerenjem i/ili proračunom, uzimajući u obzir nesigurnosti, numeričke greške, modelovanje izvora, relevantne tehničke parametre i međunarodno prihvaćenu dobru praksu.

Na radnim mjestima dostupnim javnosti ne vrši se posebna procjena izloženosti izloženih lica, ako je procjena već izvršena u skladu sa propisom kojim se uređuje ograničavanje izloženosti stanovništva elektromagnetnim poljima, ako se ograničenja utvrđena tim propisom poštuju u odnosu na izložena lica i ako su isključeni rizici po njihovo zdravlje i sigurnost.

Kada se oprema namijenjena za javnu upotrebu koristi u skladu sa predviđenom namjenom, ispunjava zahtjeve utvrđene propisima kojima se uređuju tehnički zahtjevi za proizvode i ocjenjivanje usaglašenosti proizvoda i kada se tim propisima utvrđuju stroži nivoi bezbjednosti od nivoa predviđenih ovim zakonom, kao i kada se ne koristi druga oprema, smatra se da su uslovi iz stava 5 ovog člana ispunjeni.

Procjenu rizika od izloženosti elektromagnetnim poljima izrađuje ovlašćeno stručno lice u skladu sa odgovarajućim evropskim i međunarodnim standardima, praktičnim smjernicama Evropske komisije, naučno potvrđenim metodama dozimetrije, tehničkom dokumentacijom proizvođača, kao i drugim relevantnim nacionalnim i međunarodnim naučnim i stručnim smjernicama.

Procjenu rizika od izloženosti vještačkom optičkom zračenju izrađuje ovlašćeno stručno lice u skladu sa važećim IEC standardima za lasersko zračenje, preporukama Međunarodne komisije za osvjetljenje (CIE) i standardima Evropskog komiteta za standardizaciju (CEN) za nekoherentno vještačko optičko zračenje, a kada određene situacije izloženosti nijesu obuhvaćene tim standardima i preporukama, odnosno do donošenja odgovarajućih standarda ili preporuka Evropske unije, procjena se izrađuje korišćenjem dostupnih nacionalnih ili međunarodnih naučno zasnovanih smjernica, uzimajući u obzir i tehničku dokumentaciju proizvođača.

Podaci iz Procjene rizika čuvaju se u pisanom i elektronskom obliku na način koji obezbjeđuje njihovu sledljivost i dostupnost za naknadni uvid i konsultovanje, u skladu sa propisima kojima se uređuje zaštita podataka o ličnosti, povjerljivost i čuvanje dokumentacije.

Operater može odbiti da otkrije ili učini javno dostupnom Procjenu rizika, u cjelini ili djelimično, ukoliko bi takvo otkrivanje moglo ugroziti zaštitu poslovnih interesa, uključujući intelektualnu svojinu, u skladu sa propisima o zaštiti podataka o ličnosti, povjerljivosti dokumentacije i drugim relevantnim propisima.

Operater je dužan da redovno revidira Procjenu rizika, naročito u slučaju značajnih promjena uslova rada, kada to zahtijevaju rezultati zdravstvenog nadzora ili kada postojeće preventivne mjere više nijesu odgovarajuće.

Bliži sadržaj Procjene rizika propisuje Ministarstvo.

Mjere za uklanjanje i smanjivanje rizika

Član 33

Operater je dužan da obezbijedi mjere zaštite i zdravlja na radu koje se planiraju i obezbjeđuju u svim procesima rada, radi sprečavanja ili smanjivanja rizika po život i zdravlje izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja u vezi sa izloženošću rizicima koji nastaju usljed primjene vještačkih optičkih zračenja i elektromagnetnih polja.

Mjere zaštite i zdravlja na radu iz stava 1 ovoga člana su mjere, odnosno zahtjevi zaštite izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja od rizika po sigurnost i zdravlje koji proizilaze ili mogu proizaći iz izloženosti nejonizujućim zračenjima:

- 1) elektromagnetnim poljima tokom rada, koji uključuju i poznate direktne biofizičke i indirektne efekte koje izazivaju elektromagnetna polja;
- 2) optičkim zračenjima tokom njihovog rada koja nijesu posljedica prirodnih izvora (vještačka optička zračenja).

Ukoliko se na osnovu Procjene rizika utvrdi da su vrijednosti upozorenja za elektromagnetno polje iznad dozvoljenih, odnosno da postoji bilo koja mogućnost prekoračenja graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju, imalac izvora nejonizujućih zračenja dužan je da izradi i sprovede Akcioni program o sprovođenju mjera zaštite (u daljem tekstu: Akcioni program).

Akcioni program sadrži tehničke i/ili organizacione mjere, zasnovane na opštim principima prevencije, radi sprečavanja izloženosti iznad graničnih vrijednosti izloženosti za elektromagnetna polja, odnosno radi sprečavanja izloženosti iznad graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju, kao i radi otklanjanja ili svođenja na najmanju moguću mjeru rizika koji proizilaze iz izloženosti nejonizujućim zračenjima, uključujući rizike po naročito osjetljiva izložena lica i rizike nastale usljed indirektnih efekata.

Ako dođe do prekoračenja vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja, uključujući naročito niske nivoje upozorenja za električna polja utvrđene posebnim propisom, odnosno graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju, pored mjera iz Akcionog programa, operater je dužan odmah

da sprovede dodatne mjere radi smanjenja izloženosti ispod vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja odnosno graničnih vrijednosti izloženosti za optička polja.

Operater je dužan da utvrdi, evidentira i čuva u pisanom ili elektronskom obliku, na način koji obezbjeđuje sljedljivost, razloge prekoračenja upozoravajućih vrijednosti za elektromagnetna polja i graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju, da u skladu sa tim izmijeni i unaprijedi zaštitne i preventivne mjere, kao i da tako izmijenjene mjere čuva u odgovarajućem obliku koji omogućava sljedljivost i naknadni uvid, radi sprečavanja ponovnog nastanka prekoračenja, u skladu sa ovim zakonom.

Operater je dužan da zaštitne i preventivne mjere prilagodi potrebama naročito osjetljivih izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, uključujući, kada je primjenjivo, i na osnovu individualne procjene rizika, naročito u odnosu na lica koji su prijavila upotrebu aktivnih ili pasivnih implantiranih medicinskih sredstava, kao što su srčani pejsmejkeri, ili medicinskih sredstava koja se nose na tijelu, kao što su insulinske pumpe, kao i u odnosu na lica koja su obavijestila poslodavca o trudnoći.

Ako se na osnovu Procjene rizika utvrdi da na određenim radnim mjestima izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja mogu biti izložena iznad graničnih vrijednosti izloženosti za elektromagnetna polja, odnosno iznad graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju, takva radna mjesta moraju biti identifikovana i propisno označena u skladu sa ovim zakonom, a pristup tim radnim mjestima, kada je to tehnički izvodljivo i primjereno, mora biti ograničen ili kontrolisan.

Operater je dužan da izložena lica i/ili lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja i/ili lica koja povremeno obavljaju poslove, a koja su izložena rizicima izlaganja elektromagnetnom polju i vještačkom optičkom zračenju na radu, obavijesti o rezultatima Procjene rizika i osposobi ih u pogledu mjera zaštite, u skladu sa Procjenom rizika.

Operater je dužan da obezbijedi konsultovanje, učešće u raspravama i pristup relevantnim informacijama izloženim licima, licima odgovornim za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, njihovim predstavnicima i reprezentativnim sindikatima, o svim pitanjima sigurnosti i zdravlja na radu koja proizlaze iz izloženosti nejonizujućim zračenjima.

Operater je dužan da obezbijedi da zdravstvena ustanova, doktor medicine rada ili nadležni organ odgovoran za zdravstveni nadzor imaju pristup aktu o procjeni rizika, podacima o izloženosti, rezultatima mjerenja i drugim podacima relevantnim za procjenu i praćenje zdravstvenog stanja izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite.

Ako zdravstveni nadzor, ljekarski pregledi, incidenti ili izloženost iznad propisanih graničnih vrijednosti izloženosti ukažu na rizike po zdravlje ili sigurnost, odnosno kada izloženo lice i/ili lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja prijavi i utvrde se privremeni simptomi ili neočekivani zdravstveni efekti povezani sa izloženostima nejonizujućim zračenjima (npr. senzorne percepcije, poremećaji u funkcionisanju centralnog nervnog sistema, vrtoglavica, mučnina ili drugi privremeni efekti), operater je dužan da odmah:

- 1) obezbijedi ljekarske preglede;
- 2) preispita i revidira procjenu rizika;
- 3) preispita i revidira Akcioni program i zaštitne mjere;
- 4) sprovede mjere u skladu sa preporukama stručnjaka medicine rada, kvalifikovanih eksperata ili nadležnih organa;
- 5) preispita zdravstveno stanje drugih izloženih lica koja su mogla biti izložena na sličan način;
- 6) obezbijedi kontinuirani zdravstveni nadzor pogođenih i drugih potencijalno slično izloženih lica;
- 7) obezbijedi dodatne ljekarske preglede kada to preporuči nadležni doktor medicine rada ili nadležni organ;
- 8) informiše izložena lica o potrebnim zdravstvenim pregledima koje treba da sprovedu nakon prestanka izloženosti nejonizujućim zračenjima;
- 9) obezbijedi da doktor medicine rada, zdravstvena ustanova ili drugo odgovarajuće kvalifikovano lice obavijesti izloženo lice i/ili lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja o rezultatima zdravstvenog nadzora, ljekarskog pregleda ili drugog nalaza koji se lično odnosi na to lice, kao i da mu pruži informacije i savjete o daljem zdravstvenom nadzoru, mogućim zdravstvenim efektima i preduzetim preventivnim mjerama;
- 10) vodi detaljnu evidenciju o svim preduzetim mjerama, pregledima i zdravstvenim podacima radnika.

Bliži sadržaj Akcionog programa, način označavanja radnih mjesta i pristupa radnim mjestima, mjere, odnosno zahtjevi za zaštitu izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja od izloženosti elektromagnetnim poljima i vještačkim optičkim zračenjima

uključujući način informisanja, obuke, savjetovanja, konsultovanja, učešća u raspravama i zdravstvenog nadzora izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja propisuje Ministarstvo."

Član 11

U članu 37 poslije stava 3 dodaju se dva nova stava koja glase:

"Izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja imaju, na svoj zahtjev, pravo pristupa sopstvenim podacima iz zdravstvene evidencije, informacijama o rezultatima zdravstvenog nadzora, kao i preporukama za dalje zdravstveno praćenje nakon prestanka izloženosti, u skladu sa propisima o zaštiti podataka o ličnosti, pravima pacijenata i povjerljivosti medicinske dokumentacije.

Zdravstveni pregledi i zdravstveni nadzor iz ovog člana sprovode se tokom radnog vremena, bez troškova za izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja."

Dosadašnji stav 4 postaje stav 6.

Član 12

U članu 47 stav 2 riječi: "ekološka inspekcija" zamjenjuju se riječima: "inspekcija za zaštitu od nejonizujućih zračenja".

U stavu 3 riječi "ekološkoj inspekciji" zamjenjuju se riječima: "inspekciji za zaštitu od nejonizujućih zračenja".

U stavu 4 poslije riječi "privrednih" dodaju se riječi: "i drugih".

Član 13

U članu 48 u uvodnoj rečenici stava 1 riječi: "ekološki inspektor" zamjenjuju se riječima: "inspektor za zaštitu od nejonizujućih zračenja".

U tač. 28 i 29 riječi: "ekološku inspekciju" zamjenjuju se riječima: "inspekciju za zaštitu od nejonizujućih zračenja".

Član 14

U članu 49 u uvodnoj rečenici stava 1 riječi: "ekološki inspektor" zamjenjuju se riječima: "inspektor za zaštitu od nejonizujućih zračenja".

Član 15

U članu 50 stav 1 u uvodnom dijelu riječi „od 2.000 eura do 40.000 eura“ zamjenjuju se riječima „ od 4.000 eura do 80.000 eura“.

U stavu 1 tačka 14 mijenja se i glasi:

„14) koristi izvore koherentnog i nekoherentnog vještačkog optičkog zračenja koji emituju zračenje iznad graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju utvrđenih radi sigurnosti i zaštite zdravlja izloženih lica i drugih lica, posebno od štetnih uticaja na oči i kožu (član 25 stav 1);“

Tač. 21 do 29 mijenjaju se i glase:

„21) ne izradi Procjenu rizika izloženosti izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja elektromagnetnom polju i vještačkom optičkom zračenju (član 32 stav 1);

22) ne vrši procjenu mjerenjem i/ili proračunom kada usklađenost sa graničnim vrijednostima izloženosti nije moguće pouzdano utvrditi (član 32 stav 4);

23) ne revidira Procjenu rizika u skladu sa članom 32 stav 11 ovog zakona;

24) ne obezbijedi mjere zaštite i zdravlja na radu koje se planiraju i obezbjeđuju u svim procesima rada, radi sprečavanja ili smanjivanja rizika po život i zdravlje izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja u vezi sa izloženošću rizicima koji nastaju usljed primjene vještačkih optičkih zračenja i elektromagnetnih polja (član 33 stav 1);

25) ne izradi i sprovede Akcioni program o sprovođenju mjera zaštite, u slučaju kada se na osnovu Procjene rizika utvrdi da su vrijednosti upozorenja za elektromagnetno polje iznad dozvoljenih, odnosno da postoji bilo koja mogućnost prekoračenja graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju (član 33 stav 3);

26) ne sprovede dodatne mjere radi smanjenja izloženosti ispod vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja odnosno granične vrijednosti izloženosti za vještačka optička polja, u slučaju da dođe do prekoračenja vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja, uključujući naročito niske nivoe upozorenja za električna polja utvrđene posebnim propisom, odnosno graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju (član 33 stav 5);

27) ne utvrdi, evidentira i čuva u pisanom ili elektronskom obliku, na način koji obezbjeđuje sledljivost, razloge prekoračenja upozoravajućih vrijednosti za elektromagnetna polja i graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju, i u skladu sa tim izmijeni i unaprijedi zaštitne i preventivne mjere, kao i tako izmijenjene mjere ne čuva u odgovarajućem obliku koji omogućava sledljivost i naknadni uvid, radi sprečavanja ponovnog nastanka prekoračenja, u skladu sa ovim zakonom (član 33 stav 6);

28) ne prilagodi zaštitne i preventivne mjere potrebama naročito osjetljivih izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, uključujući, kada je primjenjivo i na osnovu individualne procjene rizika, naročito u odnosu na lica koji su prijavila upotrebu aktivnih ili pasivnih implantiranih medicinskih sredstava, kao što su srčani pejsmejkeri, ili medicinskih sredstava koja se nose na tijelu, kao što su insulinske pumpe, kao i u odnosu na lica koja su obavijestila poslodavca o trudnoći (član 33 stav 7);

29) ne obavijesti o rezultatima procjene rizika i ne osposobi u pogledu mjera zaštite sa Procjenom rizika izložena lica i/ili lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja i/ili lica koja povremeno obavljaju poslove, a koja su izložena rizicima izlaganja elektromagnetnom polju i vještačkom optičkom zračenju na radu (član 33 stav 9);

Poslije tačke 29 dodaju se tri nove tačke koje glase:

29a) ne obezbijedi konsultovanje, učešće u raspravama i pristup relevantnim informacijama izloženim licima, licima odgovornim za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, njihovim predstavnicima i reprezentativnim sindikatima, o svim pitanjima sigurnosti i zdravlja na radu koja proizlaze iz izloženosti nejonizujućim zračenjima (član 33 stav 10);

29b) ne obezbijedi da zdravstvena ustanova, doktor medicine rada ili nadležni organ odgovoran za zdravstveni nadzor imaju pristup aktu o procjeni rizika, podacima o izloženosti, rezultatima mjerenja i drugim podacima relevantnim za procjenu i praćenje zdravstvenog stanja izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja (član 33 stav 11);

29c) ne preduzme propisane mjere i radnje ako zdravstveni nadzor, ljekarski pregledi, incidenti ili izloženost iznad propisanih graničnih vrijednosti izloženosti ukažu na rizike po zdravlje ili sigurnost, odnosno kada izloženo lice i/ili lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja prijavi i utvrde se privremeni simptomi ili neočekivani zdravstveni efekti povezani sa izloženostima nejonizujućim zračenjima (npr. senzorne percepcije, poremećaji u funkcionisanju centralnog nervnog sistema, vrtoglavicu, mučnina ili drugi privremeni efekti) (član 33 stav 12).“

Poslije tačke 32 dodaje se nova tačka koja glasi:

„32a) izloženim licima i licima odgovornim za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, na svoj zahtjev, ne obezbijedi pravo pristupa sopstvenim podacima iz zdravstvene evidencije, informacijama o rezultatima zdravstvenog nadzora, kao i preporukama za dalje zdravstveno praćenje nakon prestanka izloženosti, u skladu sa propisima o zaštiti podataka o ličnosti, pravima pacijenata i povjerljivosti medicinske dokumentacije (član 37 stav 4).“

U stavu 2 riječi: “od 500 eura do 4.000 eura” zamjenjuju se riječima: “od 2.000 eura do 8.000 eura”.

U stavu 3 riječi: “od 1.000 eura do 12.000 eura” zamjenjuju se riječima: “od 4.000 eura do 24.000 eura”.

Član 16

Poslije člana 51 dodaje se novi član koji glasi:

„Rok za donošenje podzakonskih akata

Član 51a

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona donijeće se u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona.“

Član 17

Poslije člana 52 dodaje se novi član koji glasi:

„Rok za usklađivanje poslovanja

Član 52a

Imaoci zatečenih izvora nejonizujućih zračenja dužni su da usklade svoje poslovanje sa ovim zakonom u roku od šest mjeseci od dana stupanja na snagu ovog zakona.“

Član 18

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u "Službenom listu Crne Gore".

*U ovaj zakon prenijete su odredbe:

- Direktive 2013/35/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. juna 2013. godine o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima u pogledu izloženosti radnika rizicima koji proizilaze iz fizičkih agenasa — elektromagnetnih polja — kao 20. pojedinačna Direktiva u smislu člana 16 stav 1 Direktive 89/391/EEZ, kojom se stavlja van snage Direktiva 2004/40/EZ — 32013L0035 i
- Direktive Evropskog Parlamenta i Savjeta 2006/25/EZ od 5. aprila 2006. godine o minimalnim zdravstvenim i sigurnosnim zahtjevima koji se odnose na izlaganje radnika rizicima koji su posljedica fizičkih uzročnika (vještačko optičko zračenje) (19. pojedinačna Direktiva u smislu člana 16 stav 1 Direktive 89/391/EEZ) – 32006L0025.

O B R A Z L O Ž E N J E

I. USTAVNI OSNOV

Ustavni osnov za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja sadržan je u odredbi člana 16 tačka 5 Ustava Crne Gore, kojim je propisano da se zakonom, u skladu sa Ustavom, uređuju pitanja od interesa za Crnu Goru, kao i u članu 23 Ustava Crne Gore, kojim je utvrđeno da svako ima pravo na zdravu životnu sredinu, pravo na blagovremeno i potpuno obavještanje o stanju životne sredine, mogućnost uticaja prilikom odlučivanja o pitanjima od značaja za životnu sredinu i pravnu zaštitu ovih prava, te da je svako, a posebno država, obavezan da čuva i unapređuje životnu sredinu.

Polazeći od toga da se predloženim zakonom dodatno uređuje zaštita zaposlenih i drugih izloženih lica od rizika po zdravlje i bezbjednost koji nastaju ili mogu nastati usljed izloženosti nejonizujućim zračenjima, ustavni osnov sadržan je i u članu 64 stav 1 Ustava Crne Gore, kojim je propisano pravo na rad, slobodan izbor zanimanja i zapošljavanja, pravične i humane uslove rada i zaštitu za vrijeme nezaposlenosti.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Zaštita od nejonizujućih zračenja u Crnoj Gori uređena je Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Službeni list CG”, broj 35/13) i podzakonskim aktima donijetim na osnovu tog zakona, kojima se uređuju uslovi korišćenja izvora nejonizujućih zračenja, granice izlaganja elektromagnetnim poljima i optičkom zračenju, procjena rizika, sprovođenje mjera zaštite, stručni poslovi, zdravstveni pregledi i druga pitanja od značaja za zaštitu zdravlja ljudi i životne sredine od štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja.

Potreba za donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja proistekla je iz potrebe daljeg i potpunijeg usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti zaštite zdravlja i bezbjednosti zaposlenih od rizika koji nastaju ili mogu nastati usljed izloženosti elektromagnetnim poljima i vještačkom optičkom zračenju tokom rada, kao i iz potrebe preciznijeg uređenja zaštite stanovništva od izlaganja elektromagnetnim poljima.

Analizom usklađenosti nacionalnog zakonodavstva sa Direktivom 2013/35/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. juna 2013. godine o minimalnim zdravstvenim i bezbjednosnim zahtjevima u vezi sa izlaganjem radnika rizicima koji nastaju od fizičkih agenasa (elektromagnetna polja) i Direktivom 2006/25/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. aprila 2006. godine o minimalnim zdravstvenim i bezbjednosnim zahtjevima u vezi sa izlaganjem radnika rizicima koji nastaju od fizičkih agenasa (vještačko optičko zračenje), utvrđena je potreba da se pojedine odredbe važećeg zakona dodatno preciziraju i dopune radi jasnijeg transponovanja zahtjeva navedenih direktiva.

Predloženim izmjenama i dopunama doprinosi se i usklađivanju sa Direktivom 89/391/EEZ o uvođenju mjera za podsticanje poboljšanja bezbjednosti i zdravlja radnika na radu, Direktivom 92/58/EEZ o minimalnim zahtjevima za obezbjeđivanje znakova za bezbjednost i/ili zdravlje na radu, kao i sa Preporukom Savjeta 1999/519/EZ o ograničavanju izlaganja stanovništva elektromagnetnim poljima od 0 Hz do 300 GHz.

Važeći zakon koristi pojam „profesionalno izložena lica”, dok se predlogom uvodi širi i operativno jasniji pojam „izloženo lice”, odnosno pojam „zaposleni” kada se odredba odnosi na radnopravni

status i obaveze poslodavca. Time se smanjuje rizik različitog tumačenja prava i obaveza poslodavaca, operatera, imalaca izvora, ovlaštenih stručnih lica i nadležnih organa.

Izmjenama se preciziraju pojmovi elektromagnetnih polja, optičkog zračenja, graničnih vrijednosti izloženosti optičkom zračenju i graničnih vrijednosti izloženosti elektromagnetnom polju, kao i pojmovi „zaposleni“, „izloženo lice“, „lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja“, „izlaganje stanovništva“ i „poslodavac“. Na taj način obezbjeđuje se jasnija primjena zakona i usklađenost sa terminologijom propisa Evropske unije.

Uzroci problema su nedovoljno precizna terminologija u važećem zakonu, potreba detaljnijeg uređenja procjene rizika i akcionog programa za elektromagnetna polja i vještačko optičko zračenje, potreba jasnijeg zdravstvenog nadzora i prava izloženih lica na pristup sopstvenim zdravstvenim podacima, kao i potreba jačanja preventivnih i inspekcijskih mehanizama.

Posljedice postojećeg stanja mogu biti pravna nesigurnost, otežano dokazivanje usklađenosti sa graničnim vrijednostima izloženosti, nedovoljno dokumentovanje i revidiranje procjene rizika, slabija zaštita naročito osjetljivih izloženih lica, uključujući lica sa aktivnim ili pasivnim implantiranim medicinskim sredstvima, medicinskim sredstvima koja se nose na tijelu i trudnice, kao i nedovoljno djelotvorna prevencija prekoračenja vrijednosti upozorenja i graničnih vrijednosti izloženosti.

Oštećeni, odnosno potencijalno pogođeni subjekti su izložena lica, lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite, stanovništvo, korisnici usluga i posjetoci, poslodavci, operateri, imalci izvora nejonizujućih zračenja, ovlaštena stručna lica, nadležni organi i inspekcija. Bez izmjena zakona nastavila bi se primjena rješenja koja nijesu dovoljno precizna za savremene zahtjeve procjene, mjerenja, proračuna, obuke, konsultovanja, zdravstvenog nadzora i dokumentovanja mjera zaštite.

Zadržavanje postojećeg regulatornog okvira ne bi obezbijedilo potreban stepen pravne sigurnosti i preventivne zaštite zdravlja i bezbjednosti. Neregulatorne mjere, kao što su smjernice, preporuke i obuke, mogu pomoći u sprovođenju zakona, ali ne mogu zamijeniti zakonsku obavezu niti na obavezujući način urediti definicije, prava, obaveze, nadležnosti, rokove i kazne. Zbog toga je regulatorna opcija, odnosno donošenje ovog zakona, najcjelishodnije rješenje.

Donošenjem ovog zakona obezbijediće se viši nivo zaštite zdravlja i bezbjednosti izloženih lica i stanovništva, unaprijediti sistem procjene i upravljanja rizicima od nejonizujućih zračenja, ojačati preventivne i zaštitne mjere, obezbijediti djelotvorniji zdravstveni i inspekcijski nadzor, povećati pravna sigurnost i stvoriti uslovi za potpunije usklađivanje nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije.

III. USAGLAŠENOST SA PRAVNOM TEKOVINOM EVROPSKE UNIJE I POTVRĐENIM MEĐUNARODNIM UGOVORIMA

Predlog zakona pripremljen je radi daljeg usklađivanja zakonodavstva Crne Gore sa pravnom tekovinom Evropske unije u oblasti zaštite zdravlja i bezbjednosti na radu, odnosno zaštite zaposlenih od rizika koji nastaju ili mogu nastati usljed izloženosti fizičkim agensima - elektromagnetnim poljima i vještačkom optičkom zračenju. Predlog takođe doprinosi usklađivanju u dijelu zaštite stanovništva i javnog zdravlja od izlaganja elektromagnetnim poljima.

Predloženim zakonom vrši se potpunije transponovanje sljedećih akata Evropske unije:

1. Direktive 2013/35/EU Evropskog parlamenta i Savjeta od 26. juna 2013. godine o minimalnim zdravstvenim i bezbjednosnim zahtjevima u vezi sa izlaganjem radnika rizicima koji nastaju od fizičkih agenasa (elektromagnetna polja) (20. pojedinačna direktiva u smislu člana 16 stav 1 Direktive 89/391/EEZ) i stavljanju van snage Direktive 2004/40/EZ;
2. Direktive 2006/25/EZ Evropskog parlamenta i Savjeta od 5. aprila 2006. godine o minimalnim zdravstvenim i bezbjednosnim zahtjevima u vezi sa izlaganjem radnika rizicima

koji nastaju od fizičkih agenasa (vještačko optičko zračenje) (19. pojedinačna direktiva u smislu člana 16 stav 1 Direktive 89/391/EEZ);

3. Direktive 89/391/EEZ o uvođenju mjera za podsticanje poboljšanja bezbjednosti i zdravlja radnika na radu;
4. Direktive 92/58/EEZ o minimalnim zahtjevima za obezbjeđivanje znakova za bezbjednost i/ili zdravlje na radu;
5. Preporuke Savjeta 1999/519/EZ o ograničavanju izlaganja stanovništva elektromagnetnim poljima od 0 Hz do 300 GHz.

Izmjene i dopune posebno doprinose usklađivanju u dijelu definisanja graničnih vrijednosti izloženosti, načina procjene, mjerenja i/ili proračuna izloženosti, obaveze izrade i redovne revizije procjene rizika, primjene preventivnih i zaštitnih mjera, zaštite naročito osjetljivih izloženih lica, obavješćavanja i osposobljavanja zaposlenih, konsultovanja i učešća izloženih lica i njihovih predstavnika, zdravstvenog nadzora, označavanja i kontrole pristupa rizičnim radnim mjestima, kao i zaštite stanovništva od izlaganja elektromagnetnim poljima.

Pri izradi predloženih rješenja uzeti su u obzir odgovarajući evropski i međunarodni standardi i smjernice, uključujući relevantne IEC standarde za lasersko zračenje, preporuke Međunarodne komisije za osvjetljenje (CIE), standarde Evropskog komiteta za standardizaciju (CEN), praktične smjernice Evropske komisije, naučno potvrđene metode dozimetrije, tehničku dokumentaciju proizvođača i druge relevantne nacionalne i međunarodne naučno zasnovane smjernice.

Predlog zakona je usklađen sa obavezama Crne Gore u procesu pristupanja Evropskoj uniji, naročito u okviru pregovaračkog poglavlja 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, u dijelu sigurnosti i zdravlja na radu, i pregovaračkog poglavlja 28 - Zaštita potrošača i zdravlja, u dijelu zaštite zdravlja stanovništva i korisnika usluga od rizika izloženosti nejonizujućim zračenjima.

IV. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA

I. Osnovne odredbe i pojmovi

U osnovnim odredbama precizira se predmet zakona na način da se zaštita od nejonizujućih zračenja, pored zaštite stanovništva i životne sredine, odnosi i na zaštitu zaposlenih od rizika po njihovo zdravlje i bezbjednost koji nastaju ili mogu nastati usljed izloženosti nejonizujućim zračenjima. Dodatno se utvrđuje da se zakon ne primjenjuje na lica koja obavljaju poslove u domaćinstvu.

U cilju terminološkog i suštinskog usklađivanja sa propisima Evropske unije, dosadašnji pojam „profesionalno izložena lica” zamjenjuje se pojmom „izložena lica”, odnosno pojmom „zaposleni” kada se odredba odnosi na radnopravni status i obaveze poslodavca. Uvode se i dodatne definicije kojima se preciziraju zaposleni, izloženo lice, lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja, izlaganje stanovništva i poslodavac.

Pojam elektromagnetnih polja definiše se kao statička električna, statička magnetna i vremenski promjenjiva električna, magnetna i elektromagnetna polja sa frekvencijama do 300 GHz. Pojam optičkog zračenja precizira se u skladu sa talasnim dužinama od 100 nm do 1 mm i podjelom na ultraljubičasto, vidljivo i infracrveno zračenje.

Granične vrijednosti izloženosti optičkom zračenju i elektromagnetnom polju definišu se u skladu sa naučno utvrđenim uticajima na zdravlje, biološkim i biofizičkim razmatranjima, uključujući štetne uticaje na oči i kožu, termičke efekte i električnu stimulaciju tkiva.

II. Ovlašćena stručna lica i uslovi za obavljanje stručnih poslova

Predlogom zakona preciziraju se uslovi nepristrasnosti i nezavisnosti ovlašćenog stručnog lica. Propisuje se da ovlašćeno stručno lice ne može biti imalac izvora nejonizujućih zračenja, operater, investitor, suinvestitor, projektant ili izvođač u smislu korišćenja izvora za koje se pribavlja dozvola, niti može obavljati stručne poslove zaštite za sopstvene izvore ili aktivnosti, osim u slučaju kada te izvore koristi isključivo kao mjernu, ispitnu ili laboratorijsku opremu za obavljanje stručnih poslova. Ovim rješenjem jača se objektivnost i povjerenje u rezultate procjene, mjerenja, proračuna i drugih stručnih poslova zaštite od nejonizujućih zračenja.

III. Zaštita od vještačkog optičkog zračenja

Predlogom se uređuje da se izvori koherentnog i nekoherentnog vještačkog optičkog zračenja ne mogu koristiti ako emituju zračenje iznad graničnih vrijednosti izloženosti utvrđenih radi sigurnosti i zaštite zdravlja izloženih lica i drugih lica, posebno od štetnih uticaja na oči i kožu.

Propisuje se da način određivanja, procjene, mjerenja i/ili proračuna izloženosti vještačkom optičkom zračenju, kao i granične vrijednosti izloženosti, uključujući izloženost očiju i kože, propisuje Ministarstvo u skladu sa međunarodnim naučnim standardima i relevantnim smjernicama Evropske komisije.

IV. Procjena rizika

Procjena rizika uređuje se kao ključni institut za upravljanje rizicima od izloženosti elektromagnetnim poljima i vještačkom optičkom zračenju. Imalac izvora nejonizujućih zračenja dužan je da izradi procjenu rizika izloženosti izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja elektromagnetnom polju i vještačkom optičkom zračenju.

Procjena rizika obuhvata procjenu, mjerenje i/ili proračun nivoa izlaganja radi utvrđivanja mjera za otklanjanje ili smanjenje rizika po sigurnost i zdravlje izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite. Kada usklađenost sa graničnim vrijednostima izloženosti nije moguće pouzdano utvrditi na osnovu lako dostupnih informacija, procjena se vrši mjerenjem i/ili proračunom, uz uzimanje u obzir nesigurnosti, numeričkih grešaka, modelovanja izvora, relevantnih tehničkih parametara i međunarodno prihvaćene dobre prakse.

Procjena rizika izrađuje se od strane ovlašćenog stručnog lica, u odgovarajućim vremenskim intervalima, uz obezbjeđivanje konsultovanja i učešća izloženih lica i njihovih predstavnika u pitanjima sigurnosti i zdravlja na radu. Propisuje se i obaveza čuvanja podataka iz procjene rizika u pisanom i elektronskom obliku, na način koji obezbjeđuje njihovu sledljivost i dostupnost za naknadni uvid, uz poštovanje propisa o zaštiti podataka o ličnosti, povjerljivosti i čuvanju dokumentacije.

Operater je dužan da redovno revidira procjenu rizika, naročito u slučaju značajnih promjena uslova rada, kada to zahtijevaju rezultati zdravstvenog nadzora ili kada postojeće preventivne mjere više nijesu odgovarajuće. Bliži sadržaj procjene rizika propisuje Ministarstvo.

V. Mjere za uklanjanje i smanjivanje rizika

Predlogom zakona propisuje se obaveza operatera da obezbijedi mjere zaštite i zdravlja na radu koje se planiraju i obezbjeđuju u svim procesima rada, radi sprečavanja ili smanjivanja rizika po život i

zdravlje izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja u vezi sa izloženosti rizicima koji nastaju usljed primjene vještačkih optičkih zračenja i elektromagnetnih polja.

Ako se na osnovu procjene rizika utvrdi da su vrijednosti upozorenja za elektromagnetno polje iznad dozvoljenih, odnosno da postoji bilo koja mogućnost prekoračenja graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju, imalac izvora nejonizujućih zračenja dužan je da izradi i sprovede akcioni program o sprovođenju mjera zaštite.

Akcioni program obuhvata tehničke i/ili organizacione mjere zasnovane na opštim principima prevencije, radi sprečavanja izloženosti iznad graničnih vrijednosti i radi otklanjanja ili svođenja na najmanju moguću mjeru rizika koji proizlaze iz izloženosti nejonizujućim zračenjima, uključujući rizike po naročito osjetljiva izložena lica i rizike nastale usljed indirektnih efekata.

Predlogom se dodatno propisuje obaveza utvrđivanja, evidentiranja i čuvanja razloga prekoračenja vrijednosti upozorenja ili graničnih vrijednosti izloženosti, obaveza izmjene i unapređenja zaštitnih i preventivnih mjera, prilagođavanje mjera potrebama naročito osjetljivih izloženih lica, kao i obaveza identifikovanja i označavanja radnih mjesta na kojima postoji mogućnost izloženosti iznad graničnih vrijednosti.

VI. Informisanje, obuka, konsultovanje i zdravstveni nadzor

Predlogom zakona detaljnije se uređuju obaveze operatera u pogledu obavješćavanja izloženih lica, lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite i lica koja povremeno obavljaju poslove, a koja su izložena rizicima izlaganja elektromagnetnom polju i vještačkom optičkom zračenju na radu, o rezultatima procjene rizika i mjerama zaštite.

Operater je dužan da obezbijedi konsultovanje, učešće u raspravama i pristup relevantnim informacijama izloženim licima, licima odgovornim za sprovođenje mjera zaštite, njihovim predstavnicima i reprezentativnim sindikatima, o svim pitanjima sigurnosti i zdravlja na radu koja proizlaze iz izloženosti nejonizujućim zračenjima.

Zdravstvena ustanova, doktor medicine rada ili nadležni organ odgovoran za zdravstveni nadzor treba da imaju pristup aktu o procjeni rizika, podacima o izloženosti, rezultatima mjerenja i drugim podacima relevantnim za procjenu i praćenje zdravstvenog stanja izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite.

Ako zdravstveni nadzor, ljekarski pregledi, incidenti ili izloženost iznad propisanih graničnih vrijednosti ukažu na rizike po zdravlje ili sigurnost, odnosno ako izloženo lice ili lice odgovorno za sprovođenje mjera zaštite prijavi privremene simptome ili neočekivane zdravstvene efekte povezane sa izloženosti nejonizujućim zračenjima, operater je dužan da obezbijedi ljekarske preglede, preispita i revidira procjenu rizika, akcioni program i zaštitne mjere, sprovede preporuke stručnjaka medicine rada, kvalifikovanih eksperata ili nadležnih organa i obezbijedi dalji zdravstveni nadzor.

Izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite imaju pravo da, na svoj zahtjev, pristupe sopstvenim podacima iz zdravstvene evidencije, informacijama o rezultatima zdravstvenog nadzora i preporukama za dalje zdravstveno praćenje nakon prestanka izloženosti, u skladu sa propisima o zaštiti podataka o ličnosti, pravima pacijenata i povjerljivosti medicinske dokumentacije. Zdravstveni pregledi i zdravstveni nadzor sprovode se tokom radnog vremena i bez troškova za ta lica.

VII. Nadzor i kaznene odredbe

Predlogom zakona vrši se terminološko usklađivanje u dijelu inspekcijskog nadzora, tako što se nadležnost „ekološke inspekcije” zamjenjuje nadležnošću „inspekcije za zaštitu od nejonizujućih zračenja”, a „ekološki inspektor” terminom „inspektor za zaštitu od nejonizujućih zračenja”.

Kaznene odredbe usklađuju se sa novim i dopunjenim obavezama koje se odnose na procjenu rizika, reviziju procjene rizika, izradu i sprovođenje akcionog programa, dodatne mjere u slučaju prekoračenja, evidentiranje razloga prekoračenja, prilagođavanje mjera naročito osjetljivim izloženim licima, informisanje i osposobljavanje, konsultovanje i učešće izloženih lica, pristup podacima relevantnim za zdravstveni nadzor i preduzimanje mjera u slučaju zdravstvenih efekata ili incidenata.

Predloženim zakonom povećavaju se rasponi novčanih kazni za pravna lica, odgovorna lica u pravnom licu, preduzetnike i fizička lica, radi obezbjeđivanja djelotvornije i odvraćajuće primjene zakona. Povećanje kazni ima preventivnu svrhu i ne planira se kao stabilan izvor prihoda budžeta.

VIII. Prelazne i završne odredbe

Prelaznim i završnim odredbama propisuje se rok za donošenje podzakonskih akata za sprovođenje ovog zakona od tri mjeseca od dana stupanja na snagu zakona. Takođe se propisuje rok od šest mjeseci od dana stupanja na snagu zakona u kojem su imaozi zatečenih izvora nejonizujućih zračenja dužni da usklade svoje poslovanje sa zakonom.

Propisuje se da zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom listu Crne Gore”.

V. PROCJENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Predlog zakona ne uvodi nove međunarodne finansijske obaveze, niti neposredno uvodi nove finansijske troškove za građane, privredu, mala i srednja preduzeća ili druge subjekte u odnosu na postojeće zakonsko rješenje. Troškovi koji mogu nastati u primjeni propisa proističu iz postojećeg sistema zaštite od nejonizujućih zračenja i zavise od vrste izvora nejonizujućih zračenja, stepena rizika, broja izloženih lica, dostupnosti tehničke dokumentacije, potrebe za mjerenjem i/ili proračunom i rezultata procjene rizika.

Za djelotvornu primjenu zakonskog okvira potrebno je obezbijediti odgovarajuće administrativne, stručne i inspekcijske kapacitete nadležnih organa. Imajući u vidu obim i složenost poslova u oblasti zaštite od nejonizujućih zračenja, koji obuhvataju praćenje stanja, pripremu i sprovođenje propisa, komunikaciju i informisanje obveznika, praćenje primjene mjera zaštite, postupanje po prijavama, inspekcijski nadzor i druge stručne aktivnosti, neophodno je kontinuirano jačanje kapaciteta Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Agencije za zaštitu životne sredine, uključujući stručno usavršavanje, obuke i, po potrebi, dodatno kadrovsko angažovanje.

Finansijski uticaj na Budžet Crne Gore zavisiće od obima mjera koje će biti potrebne za jačanje kapaciteta nadležnih organa. Ukoliko se u toku primjene zakona ocijeni da su potrebne dodatne obuke, oprema, stručno-tehnička podrška ili dodatno kadrovsko angažovanje, sredstva će se planirati kroz budžet nadležne potrošačke jedinice, u skladu sa propisima kojima se uređuje budžetsko planiranje.

Donošenje podzakonskih akata predviđenih ovim zakonom vršiće se u okviru redovnih nadležnosti Ministarstva i ne podrazumijeva automatsko stvaranje novih finansijskih obaveza. Prihodovni efekat

po osnovu prekršajnih kazni moguć je samo u slučaju povreda zakona, ali se kazne ne planiraju kao stabilan izvor prihoda, jer je njihova svrha prevencija, odvraćanje od povreda zakona i obezbjeđivanje djelotvorne primjene propisanih mjera zaštite.

Pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje propis može stvoriti, jer se radi o zaštiti zdravlja, sigurnosti i bezbjednosti izloženih lica i stanovništva, prevenciji štetnih uticaja nejonizujućih zračenja, uspostavljanju djelotvornijeg sistema nadzora i odgovornosti i daljem usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije.

IZVJEŠTAJ O SPROVEDENOJ ANALIZI PROCJENE UTICAJA PROPISA

PREDLAGAČ

Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera

NAZIV PROPISA

Predlog zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja

1. Definisanje problema

- Koje probleme treba da riješi predloženi akt?
- Koji su uzroci problema?
- Koje su posljedice problema?
- Koji su subjekti oštećeni, na koji način i u kojoj mjeri?
- Kako bi problem evoluirao bez promjene propisa ("status quo" opcija)?

- Predlog zakona doprinosi daljem usklađivanju nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije u okviru pregovaračkog poglavlja 19 – Socijalna politika i zapošljavanje, u dijelu zaštite zdravlja i bezbjednosti zaposlenih na radu, naročito kroz usklađivanje sa Direktivom 2006/25/EZ o minimalnim zdravstvenim i bezbjednosnim zahtjevima u vezi sa izlaganjem radnika rizicima od fizičkih agenasa, odnosno vještačkog optičkog zračenja (19. pojedinačna direktiva u smislu člana 16 stav 1 Direktive 89/391/EEZ) i Direktivom 2013/35/EU o minimalnim zdravstvenim i bezbjednosnim zahtjevima u vezi sa izlaganjem radnika rizicima od fizičkih agenasa, odnosno elektromagnetnih polja (20. pojedinačna direktiva u smislu člana 16 stav 1 Direktive 89/391/EEZ i stavlja van snage Direktivu 2004/40/EZ).

Takođe, predloženi akt doprinosi usklađivanju u okviru pregovaračkog poglavlja 28 – Zaštita potrošača i zdravlja, u dijelu zaštite stanovništva i javnog zdravlja od izlaganja elektromagnetnim poljima, kroz usklađivanje sa Preporukom Savjeta 1999/519/EZ o ograničavanju izlaganja stanovništva elektromagnetnim poljima od 0 Hz do 300 GHz.

Osim navedenog, predloženi akt doprinosi usklađivanju sa Direktivom 89/391/EEZ- okvirna direktiva o uvođenju mjera za podsticanje poboljšanja bezbjednosti i zdravlja radnika na radu i Direktivom 92/58/EEZ — o minimalnim zahtjevima za obezbjeđivanje znakova za bezbjednost i/ili zdravlje na radu (9. pojedinačna direktiva u smislu člana 16 stav 1 Direktive 89/391/EEZ).

- Važeći zakon koristi pojam "profesionalno izložena lica", dok se predlogom precizira širi i operativno jasniji pojam "izloženo lice", odnosno zaposleni koji tokom rada, osposobljavanja, školovanja, istraživanja, pružanja njege ili pomoći, ili druge aktivnosti obuhvaćene zakonom, jeste ili može biti izložen nejonizujućim zračenjima. Time se smanjuje rizik različitog tumačenja prava i obaveza poslodavaca, operatera, imalaca izvora i nadležnih organa i terminologija usklađuje s Direktivom 89/391/EEZ.
- Predlog zakona dodatno uređuje definicije elektromagnetnih polja, graničnih vrijednosti izloženosti elektromagnetnom polju, graničnih vrijednosti izloženosti optičkom zračenju, optičkog zračenja, poslodavca, izloženog lica, lica odgovornog za sprovođenje mjera zaštite i izlaganja stanovništva. Preciziranje pojmova je potrebno radi usklađivanja sa konsolidovanim direktivama Evropske unije.
- Uzroci problema su nedovoljno precizna terminologija u važećem zakonu, potreba detaljnijeg uređenja procjene rizika i Akcionog programa za elektromagnetna polja i vještačko optičko zračenje, potreba jasnijeg zdravstvenog nadzora i prava izloženih lica na pristup sopstvenim zdravstvenim podacima.
- Posljedice postojećeg stanja mogu biti pravna nesigurnost, otežano dokazivanje usklađenosti sa graničnim vrijednostima izloženosti, nedovoljno dokumentovanje i revidiranje procjene rizika, slabija zaštita naročito osjetljivih izloženih lica (lica sa aktivnim ili pasivnim implantiranim medicinskim sredstvima, medicinskim sredstvima koja se nose na tijelu, kao i trudnice), te nedovoljno djelotvorna prevencija prekoračenja vrijednosti upozorenja i graničnih vrijednosti izloženosti.
- Oštećeni, odnosno potencijalno pogođeni subjekti su izložena lica, lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite, stanovništvo, korisnici usluga i posjetioci, poslodavci (operateri, imaoi izvora nejonizujućih

zračenja, ovlaštena stručna lica) nadležni organi i inspekcija. Bez izmjena zakona nastavila bi se primjena rješenja koja nijesu dovoljno precizna za savremene zahtjeve procjene, mjerenja, proračuna, obuke, konsultovanja, zdravstvenog nadzora i dokumentovanja mjera zaštite.

- Status quo opcija značila bi zadržavanje postojećeg regulatornog okvira, bez preciznog uređenja novih obaveza u pogledu procjene rizika, revizije procjene, Akcionog programa, zaštite naročito osjetljivih izloženih lica, prava pristupa zdravstvenim podacima, jačanja nezavisnosti ovlaštenog stručnog lica, izmjene sistema inspekcijskog nadzora i povećanja kazni. Takvo stanje ne bi obezbijedilo potreban stepen pravne sigurnosti i preventivne zaštite zdravlja i bezbjednosti.

2. Ciljevi

- **Koji ciljevi se postižu predloženim propisom?**
- **Navesti usklađenost ovih ciljeva sa postojećim strategijama ili programima Vlade, ako je primjenljivo.**

Osnovni cilj predloženog propisa je unapređenje sistema zaštite života i zdravlja ljudi, sigurnosti i zdravlja zaposlenih i izloženih lica, kao i zaštite stanovništva i životne sredine od štetnog djelovanja nejonizujućih zračenja.

Posebni ciljevi su:

- preciziranje primjene zakona i izuzimanje lica koja obavljaju poslove u domaćinstvu;
- zamjena pojma "profesionalno izložena lica" pojmom "izložena lica", uz definisanje zaposlenog, poslodavca i izloženog lica;
- usklađivanje stručnih pojmova sa savremenim standardima u oblasti elektromagnetnih polja i vještačkog optičkog zračenja;
- propisivanje jasnijeg načina određivanja, procjene, mjerenja i/ili proračuna izloženosti vještačkom optičkom zračenju i elektromagnetnim poljima;
- jačanje nezavisnosti ovlaštenog stručnog lica kroz zabranu obavljanja stručnih poslova za sopstvene izvore i aktivnosti, osim kada se izvori koriste isključivo kao mjerna, ispitna ili laboratorijska oprema;
- detaljnije uređenje Procjene rizika, uključujući obavezu mjerenja i/ili proračuna kada usklađenost nije moguće pouzdano utvrditi na osnovu dostupnih informacija;
- detaljnije uređenje Akcionog programa i dodatnih mjera u slučaju prekoračenja vrijednosti upozorenja za elektromagnetna polja ili mogućnosti prekoračenja graničnih vrijednosti izloženosti vještačkom optičkom zračenju;
- zaštita naročito osjetljivih izloženih lica, uključujući lica sa implantiranim ili nošenim medicinskim sredstvima i trudnice;
- obezbjeđivanje informisanja, obuke, konsultovanja i učešća izloženih lica, njihovih predstavnika i reprezentativnih sindikata;
- unapređenje zdravstvenog nadzora, prava pristupa sopstvenim zdravstvenim podacima i sprovođenje zdravstvenih pregleda tokom radnog vremena bez troškova za izložena lica;
- preciziranje inspekcijskog nadzora kroz inspekciju za zaštitu od nejonizujućih zračenja;
- jačanje odvratajućeg efekta kaznene politike povećanjem prekršajnih kazni;
- propisivanje rokova za donošenje podzakonskih akata i usklađivanje poslovanja zatečenih izvora.

Ciljevi su usklađeni sa javnim interesom zaštite zdravlja, sigurnosti i zdravlja na radu, zaštite životne sredine i obavezom daljeg usklađivanja nacionalnog zakonodavstva sa pravnom tekovinom Evropske unije, naročito u okviru pregovaračkog poglavlja 19 - Socijalna politika i zapošljavanje, u dijelu sigurnosti i zdravlja na radu, i pregovaračkog poglavlja 28 - Zaštita potrošača i zdravlja, u dijelu zaštite zdravlja stanovništva i korisnika usluga od rizika izloženosti nejonizujućim zračenjima.

3. Opcije

- **Koje su moguće opcije za ispunjavanje ciljeva i rješavanje problema? (uvijek treba razmatrati "status quo" opciju i preporučljivo je uključiti i neregulatornu opciju, osim ako postoji obaveza donošenja predloženog propisa).**
- **Obrazložiti preferiranu opciju?**

Razmatrane su sljedeće opcije:

1) **Status quo opcija** - zadržavanje važećeg zakona bez izmjena. Ova opcija ne obezbjeđuje potrebnu pravnu preciznost, ne uređuje dovoljno detaljno procjenu rizika, Akcioni program, posebne mjere za naročito osjetljiva izložena lica, prava u vezi sa zdravstvenim nadzorom i specijalizovani inspekcijski nadzor. Zbog toga se ne preporučuje.

2) **Neregulatorna opcija** - donošenje smjernica, uputstava, obuka i preporuka bez izmjene zakona. Ova opcija može pomoći u sprovođenju propisa, ali ne može zamijeniti zakonsku obavezu i ne može na obavezujući način urediti definicije, prava, obaveze, nadležnosti, kazne i rokove. Zbog toga nije dovoljna za rješavanje identifikovanih problema.

3) **Regulatorna opcija** - donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja. Ova opcija omogućava precizno, obavezujuće i sistemsko uređenje oblasti, uz dopunu podzakonskih akata u roku od tri mjeseca i rok od šest mjeseci za usklađivanje poslovanja.

Preferirana je regulatorna opcija, jer se samo izmjenama i dopunama Zakona mogu obezbijediti pravna sigurnost, jasne nadležnosti, zaštita izloženih lica, djelotvoran zdravstveni i inspekcijski nadzor, nezavisnost ovlašćenih stručnih lica, primjena preventivnih mjera i efikasna kaznena politika.

4. Analiza uticaja

- Na koga će i kako će najvjerojatnije uticati rješenja u propisu - nabrojati pozitivne i negativne uticaje, direktne i indirektne.
- Koje troškove će primjena propisa izazvati građanima i privredi (naročito malim i srednjim preduzećima)
- Da li pozitivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje će on stvoriti,
- Da li se propisom podržava stvaranje novih privrednih subjekata na tržištu i tržišna konkurencija;
- Uključiti procjenu administrativnih opterećenja i biznis barijera.

Predlog zakona će najviše uticati na:

- izložena lica i lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite od nejonizujućih zračenja - kroz precizniju procjenu rizika, mjere zaštite, obuku, informisanje, zdravstveni nadzor i pravo pristupa sopstvenim zdravstvenim podacima;
- poslodavce, odnosno operatere, imaoce izvora nejonizujućih zračenja - kroz obavezu izrade, čuvanja i revizije Procjene rizika, izrade i sprovođenja Akcionog programa kada su ispunjeni propisani uslovi, dodatnih mjera zaštite, označavanja i kontrole pristupa rizičnim radnim mjestima, informisanja i obuke, konsultovanja izloženih lica i obezbjeđivanja zdravstvenog nadzora. Međutim, ova obaveza je već ustanovljena postojećim Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Službeni list Crne Gore“, broj 35/2013).
- ovlašćena stručna lica - kroz preciznije uslove nezavisnosti i zabranu konflikta interesa u vezi sa sopstvenim izvorima i aktivnostima;
- nadležno ministarstvo i organ uprave - kroz obavezu donošenja podzakonskih akata, praćenje primjene i vođenje sistema zaštite;
- inspekciju za zaštitu od nejonizujućih zračenja - kroz preciziranje inspekcijskog nadzora i nadležnosti;
- stanovništvo, korisnike usluga i posjetioci - kroz očuvanje i preciziranje zaštite od izlaganja nejonizujućim zračenjima, naročito u situacijama kada oprema ili radna mjesta mogu biti dostupni javnosti.

Pozitivni uticaji:

- veći stepen zaštite zdravlja i bezbjednosti izloženih lica i stanovništva;
- bolja prevencija prekoračenja graničnih vrijednosti i vrijednosti upozorenja;
- jasniji postupci procjene, mjerenja i/ili proračuna izloženosti;
- bolja sledljivost podataka i dokumentacije;
- veća nezavisnost stručnih mjerenja i procjena;
- veća pravna sigurnost za operatere, ovlašćena stručna lica i nadležne organe;
- veća uključenost izloženih lica i njihovih predstavnika u pitanja sigurnosti i zdravlja na radu;
- efikasniji nadzor i snažniji odvratajući efekat prekršajnih sankcija.

Mogući negativni uticaji i troškovi

Građani ne bi trebalo da imaju direktne finansijske troškove po osnovu predloženih izmjena i dopuna Zakona. Predloženim aktom se ne uvode novi troškovi u odnosu na postojeće zakonsko rješenje. Troškovi koji mogu nastati u primjeni propisa proizilaze iz važećeg Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja i zavise od vrste

izvora nejonizujućih zračenja, stepena rizika, broja izloženih lica, dostupnosti tehničke dokumentacije, potrebe za mjerenjem i/ili proračunom, kao i rezultata procjene rizika.

Obaveze su najvećim dijelom usmjerene na subjekte koji koriste izvore elektromagnetnih polja i vještačkog optičkog zračenja u radnom procesu, pa je administrativno i finansijsko opterećenje proporcionalno riziku, vrsti izvora i obimu aktivnosti koje se obavljaju.

Za mala i srednja preduzeća administrativno opterećenje može obuhvatiti pribavljanje stručnog mišljenja ili sprovođenje mjerenja kada je to potrebno, vođenje dokumentacije, obuku lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite, kao i usklađivanje poslovanja u propisanom roku. Međutim, navedene obaveze predstavljaju mjere zaštite zdravlja i bezbjednosti zaposlenih, izloženih lica, stanovništva i životne sredine, te se ne mogu smatrati neopravdanom biznis barijerom.

Imajući u vidu da navedeni troškovi proističu iz postojećeg zakonskog rješenja, a ne iz Predloga zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja, predložene izmjene ne stvaraju dodatne troškove za građane, privredu, mala i srednja preduzeća niti za druge subjekte na koje se zakon primjenjuje.

Uticaj na tržište i konkurenciju

Predlog može pozitivno uticati na razvoj tržišta stručnih poslova u oblasti mjerenja, procjene, proračuna, edukacije, savjetovanja i zdravstvenog nadzora. Preciziranje nezavisnosti ovlašćenih stručnih lica jača povjerenje u tržište stručnih usluga i smanjuje rizik konflikta interesa. Povećanje kazni može imati administrativno-finansijski uticaj na subjekte koji ne postupaju u skladu sa zakonom, ali je opravdano javnim interesom zaštite zdravlja i prevencije rizika.

Zaključak

Positivne posljedice donošenja propisa opravdavaju troškove koje propis može stvoriti, jer se radi o zaštiti zdravlja, sigurnosti i bezbjednosti izloženih lica i stanovništva, prevenciji štetnih uticaja i uspostavljanju djelotvornog sistema nadzora i odgovornosti.

5. Procjena fiskalnog uticaja

- Da li je potrebno obezbjeđenje finansijskih sredstava iz budžeta Crne Gore za implementaciju propisa i u kom iznosu?;
- Da li je obezbjeđenje finansijskih sredstava jednokratno, ili tokom određenog vremenskog perioda? Obrazložiti;
- Da li implementacijom propisa proizilaze međunarodne finansijske obaveze? Obrazložiti;
- Da li su neophodna finansijska sredstva obezbijeđena u budžetu za tekuću fiskalnu godinu, odnosno da li su planirana u budžetu za narednu fiskalnu godinu?;
- Da li je usvajanjem propisa predviđeno donošenje podzakonskih akata iz kojih će proisteći finansijske obaveze?;
- Da li će se implementacijom propisa ostvariti prihod za budžet Crne Gore?;
- Obrazložiti metodologiju koja je korišćena prilikom obračuna finansijskih izdataka/prihoda;
- Da li su postojali problemi u preciznom obračunu finansijskih izdataka/prihoda? Obrazložiti;
- Da li su postojale sugestije Ministarstva finansija na nacrt/predlog propisa?;
- Da li su dobijene primjedbe implementirane u tekst propisa? Obrazložiti.

Finansijski uticaj na budžet i potreba jačanja kapaciteta

- Za 2026. godinu sredstva iz budžeta Crne Gore za implementaciju Predloga zakona nijesu potrebna i nijesu planirana. Imajući u vidu da za 2026. godinu nema izdvajanja, sredstva nijesu planirana u okviru posebne potrošačke jedinice, programa, potprograma, aktivnosti/projekta, ekonomske klasifikacije niti izvora finansiranja, pa detaljna programska struktura za 2026. godinu nije primjenjiva.
- Predlog zakona ne uvodi nove međunarodne finansijske obaveze.
- Troškovi koji se odnose na rad komisije u postupku po zahtjevu za izdavanje dozvole obuhvataju naknade članovima komisije i eventualne prateće troškove u vezi sa razmatranjem zahtjeva i sprovođenjem postupka izdavanja dozvole. Imajući u vidu da se u praksi izdaje do pet dozvola, koje se izdaju na period od četiri godine, procjenjuje se da troškovi rada komisije iznose oko 1.000,00 eura na godišnjem nivou. U skladu sa predloženim rješenjem, navedene troškove snosi podnosilac zahtjeva.
- Predlog zakona ne proizvodi dodatne troškove za obveznike njegove primjene, imajući u vidu da su obaveze na koje se odnosi već ustanovljene važećim Zakonom o zaštiti od nejonizujućih zračenja („Službeni list Crne Gore“, broj 35/2013). Predlogom zakona se navedene obaveze samo detaljnije preciziraju, naročito u dijelu konsultovanja izloženih lica i njihovog učestvovanja u raspravi, kroz obavezu izrade, čuvanja i revizije Procjene rizika, izrade i sprovođenja Akcionog programa kada su ispunjeni

propisani uslovi, preduzimanja dodatnih mjera zaštite, označavanja i kontrole pristupa rizičnim radnim mjestima, informisanja i obuke, kao i obezbjeđivanja zdravstvenog nadzora. Imajući u vidu da ove obaveze već proizilaze iz postojećeg zakonskog okvira, njihovo preciziranje Predlogom zakona nema za posljedicu nastanak novih finansijskih obaveza.

- Za djelotvornu primjenu propisa biće potrebno jačanje administrativnih, stručnih i inspeksijskih kapaciteta nadležnih organa. Ovo je posebno važno imajući u vidu da se poslovi u oblasti zaštite od nejonizujućih zračenja trenutno obavljaju sa veoma ograničenim kadrovskim kapacitetima, odnosno da na stručnim i normativnim poslovima u ovoj oblasti radi jedno lice, jedno lice na izdavanju dozvola, dok inspeksijski nadzor obavlja jedno lice – inspektor za zaštitu od nejonizujućih zračenja. Pored toga, ova lica istovremeno obavljaju i poslove iz drugih oblasti iz nadležnosti organa u kojima su zaposlena.
- Imajući u vidu obim i složenost poslova u ovoj oblasti, koji obuhvataju praćenje stanja, pripremu i sprovođenje propisa, komunikaciju i informisanje obveznika, praćenje primjene mjera zaštite, postupanje po prijavama, inspeksijski nadzor i druge stručne aktivnosti, postojeći kapaciteti nijesu dovoljni za punu i djelotvornu primjenu zakonskog okvira. Zbog toga je potrebno planirati jačanje kadrovskih i stručnih kapaciteta Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i Agencije za zaštitu životne sredine, uključujući mogućnost dodatnog zapošljavanja, stručnog usavršavanja i obuka.
- Finansijski uticaj na budžet zavisice od obima mjera koje će biti potrebne za jačanje kapaciteta nadležnih organa. Ukoliko se ocijeni da su potrebne dodatne obuke, oprema, stručno-tehnička podrška ili dodatno kadrovsko angažovanje, sredstva treba planirati kroz budžet nadležne potrošačke jedinice.
- Predlog zakona može imati prihodovni efekat po osnovu prekršajnih kazni, s obzirom na povećanje raspona novčanih kazni za pravna lica, odgovorna lica i preduzetnike. Međutim, kazne se ne planiraju kao stabilan izvor prihoda, jer je njihova svrha prevencija, odvracanje od povreda zakona i obezbjeđivanje djelotvorne primjene propisanih mjera zaštite.

6. Konsultacije zainteresovanih strana

- **Naznačiti da li je korišćena eksterna ekspertiza i ako da, kako;**
 - **Naznačiti koje su grupe zainteresovanih strana konsultovane, u kojoj fazi RIA procesa i kako (javne ili ciljane konsultacije);**
 - **Naznačiti glavne rezultate konsultacija, i koji su predlozi i sugestije zainteresovanih strana prihvaćeni odnosno nijesu prihvaćeni, Obrazložiti**
- U Izvještaju o sprovedenoj javnoj raspravi nije navedeno da je korišćena posebna eksterna ekspertiza. Javnu raspravu sprovelo je Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, preko ovlašćenih predstavnika Ministarstva.
 - Javna rasprava o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja održana je u periodu od 29. maja 2026. godine do 18. juna 2026. godine i trajala je 20 dana od dana objavljivanja Javnog poziva.
 - Javni poziv za učešće u javnoj raspravi objavljen je 29. maja 2026. godine na internet stranici Ministarstva ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera i na portalu e-Uprave. Pozivom je omogućeno dostavljanje primjedbi, predloga i sugestija u pisanom i elektronskom obliku.
 - Konsultovana je cjelokupna zainteresovana javnost, uključujući zainteresovane organe, predstavnike državne administracije, naučnu i stručnu javnost, privredne subjekte, nevladine organizacije, pojedince, odnosno druge zainteresovane subjekte.
 - Primjedbe, predlozi i sugestije mogli su se dostaviti Ministarstvu ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, na adresu: Eko-efikasna zgrada, Cetinjski put bb, 81 000 Podgorica, putem pošte ili lično, ili u elektronskom obliku na e-mail adresu: jovana.vujacic@mers.gov.me, na Obrascu 4: „Primjedbe, predlozi i sugestije“.
 - Ovlašćeni predstavnici Ministarstva koji su učestvovali u javnoj raspravi bili su: Tamara Đurović, šefica Odsjeka za jonizujuća i nejonizujuća zračenja, nuklearnu i radijacionu sigurnost i bezbjednost, i Jovana Vujačić, konsultantkinja u Odsjeku za jonizujuća i nejonizujuća zračenja, nuklearnu i radijacionu sigurnost i bezbjednost u Direkciji za unapređenje životne sredine.
 - U toku javne rasprave dostavljena je jedna primjedba, odnosno sugestija, i to od strane Agencije za zaštitu životne sredine. Primjedba je razmatrana u odnosu na predmet uređivanja Nacrta zakona, potrebu daljeg usklađivanja sa pravnom tekovinom Evropske unije, važeći pravni okvir i cilj unapređenja zaštite zdravlja zaposlenih, izloženih lica i stanovništva.
 - Agencija za zaštitu životne sredine predložila je izmjenu člana 10 stav 3 Nacrta zakona, na način da se umjesto rješenja po kojem „troškove rada komisije snosi Agencija“ propiše da „troškove rada komisije snosi podnosilac zahtjeva“.
 - Primjedba je prihvaćena i tekst odredbe je korigovan na način da troškove rada komisije snosi podnosilac zahtjeva. Nije bilo neprihvaćenih primjedbi. Prihvaćena primjedba doprinosi preciznijem uređenju načina snošenja troškova rada komisije u postupku po zahtjevu.

- Izvještaj o sprovedenoj javnoj raspravi o Nacrtu zakona o izmjenama i dopunama Zakona o zaštiti od nejonizujućih zračenja broj: 0412-322/26-1116/4 objavljen je na stranici Ministarstva-<https://wapi.gov.me/download-preview/66b0d90f-4d92-4767-a35c-5600a7116b1c?version=1.0>.

7. Monitoring i evaluacija

- Koje su potencijalne prepreke za implementaciju propisa?
- Koje će mjere biti preduzete tokom primjene propisa da bi se ispunili ciljevi?
- Koji su glavni indikatori prema kojima će se mjeriti ispunjenje ciljeva?
- Ko će biti zadužen za sprovođenje monitoringa i evaluacije primjene propisa?

Potencijalne prepreke:

- nedovoljni kapaciteti ovlašćenih stručnih lica za procjenu, mjerenje i/ili proračun izloženosti;
- nedovoljno poznavanje novih obaveza kod poslodavaca (operatera, imalaca izvora, ovlašćenih stručnih lica);
- teškoće malih i srednjih preduzeća u planiranju troškova i dokumentacije;
- potreba usklađivanja poslovanja u roku od šest mjeseci;
- potreba jačanja inspekcijskih kapaciteta i ujednačavanja prakse nadzora.

Mjere za sprovođenje:

- donošenje podzakonskih akata u propisanom roku;
- priprema uputstava i informacija za obveznike;
- organizovanje obuka za inspektore, operatere, lica odgovorna za sprovođenje mjera zaštite i izložena lica;
- uspostavljanje i primjena jasnih obrazaca za Procjenu rizika i Akcioni program;
- obezbjeđivanje sledljivog čuvanja podataka u pisanom i elektronskom obliku;
- ciljane inspekcijske kontrole subjekata kod kojih postoji veći rizik izloženosti elektromagnetnim poljima i vještačkom optičkom zračenju;
- praćenje primjene odredbi o naročito osjetljivim izloženim licima i zdravstvenom nadzoru.

Indikatori uspjeha:

- broj donijetih podzakonskih akata u roku od tri mjeseca;
- broj imalaca zatečenih izvora koji su uskladili poslovanje u roku od šest mjeseci;
- broj izrađenih i revidiranih Procjena rizika;
- broj izrađenih i sprovedenih Akcionih programa;
- broj obavljenih mjerenja i/ili proračuna izloženosti;
- broj obučanih izloženih lica i lica odgovornih za sprovođenje mjera zaštite;
- broj sprovedenih zdravstvenih pregleda i zdravstvenih nadzora u skladu sa zakonom;
- broj inspekcijskih nadzora, utvrđenih nepravilnosti i izrečenih mjera;
- broj prekršajnih postupaka i izrečenih kazni;
- broj prijavljenih prekršajnih vrijednosti upozorenja ili graničnih vrijednosti izloženosti i broj sprovedenih korektivnih mjera.

Nadležnost:

Monitoring i evaluaciju primjene propisa sprovodi Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera, u saradnji sa Agencijom za zaštitu životne sredine, inspekcijom za zaštitu od nejonizujućih zračenja, zdravstvenim ustanovama i drugim nadležnim organima, u okviru svojih zakonom utvrđenih nadležnosti. Inspekcijski nadzor vrši Ministarstvo ekologije, održivog razvoja i razvoja sjevera preko inspektora za zaštitu od nejonizujućih zračenja.

Podgorica, 07. jul 2026. godine

